

Sofokles: Král Oidipús (přebásnil Jan Skácel). Praha: Divadlo na Vinohradech, 1986.

Oidipús

Jokasté, Laiova/ Oidipova žena Kreontova sestra

Kreon – Jokastin bratr

Teiresiás - slepec

Korintán – posel z království Polyba

Pastýř

Posel

Náčelník chóru

Oidipovi je věštěno, že jednou zabije svého otce a bude sdílet lože se svou matkou. Otec Laios mu tedy nechá probodnout kotníky a svázat a pověří pastýře, aby ho v horách usmrtil. Tomu se ho však zželi a předá ho sluhovi bezdětného korintského krále Polyba. Oidipús, vědom si kruté věštby, odchází z Korintu. Oidipús (=chlapec s oteklymi kotníky) uhodne hádanku sfingy (obluda se lvím tělem, orlími křídly hadím ocasem a hlavou ukrutné ženy, která sužovala Théby, za manželku dostane od Thébanů královnu-vdovu Jokasté, jejíž muž Laios byl zavražděn na silnici v hádce právě s Oidipem, aniž oba tuší kdo jsou. Po šťastném období vlády (měli s Jokasté dvě děti) zachvátil Théby mor. Oidipús posílal Kreonta do Delf pro radu. Mor prý neustane, dokud bude v Thébách dlít velký hříšník.

OIDIPÚS

Však já už přijdu na kloub té tvé záhadě,
tím spíš, že také Apollón

se ujal dobré věci. Ty mně pomůžeš,
společně s tebou pomstím mrtvého
a zločin potrestám, jak vyžadují bozi
i zájem státu. Nakonec i můj.

Když právu pomáhám, pomáhám sám sobě,
vždyť člověk, který odvážil se zabít Láia,
mohl by jednou vztáhnout ruku na mne.

Zkusím i nemožné a buď s pomocí bohů
vrátí se do Théb štěstí, nebo zhyne.

CHÓR

V posvátných Delfách promluvil sladce bůh,
co ale Thébanům přinesou jeho slova?
Kde mešká naděje, děťátko zlatovlasé,
co zbývá vykonat pro dnešní těžký den?
Veliký zármutek a řada těžkých útrap
doléhá na město, i rozum otupěl,
a kdo nás zachrání, odkud nám přijde pomoc?

Nadarmo svíjejí se matky v bolestech,
jejich plod mrtvý je a nikdy nedozrál,
země se uzamkla, pole přestala rodit
a duše zemřelých jak hejna tažných ptáků
směřují na západ a spěchají jak blesky
napít se z černých vod podsvětní řeky Léthé.

Ó bohové, to město umírá a kdo je polituje,
kdo pohřbí mrtvé a kdo odstraní

hnilobu z ulic, ta nákaza se šíří
a marně nevěsty a marně bělovlasé ženy
rukama lomí a každá po svém ptá se,
kdy konec nastane, kdy pomine ten děs.

Vzývám tě, Athéno, překrásná Diova dcero,
i tebe, ó Foibe, vrhači ohnivých střel,
z tětivy spletené z čistého zlata
vyšli svůj posvátný šíp,
zabij tu strašnou noc, ó dárče denního světla.
A k tobě volám, Artemis, bohyně spásná,
vždycky jsi bránila před zkázou město,
neopust' Théby, zachraň nás i dnes.

OIDIPÚS

Modlíte se a to je chvályhodné,

jestli však opravdu chci zbavit město moru,
pak nesmím spoléhat se jenom na bohy
a musím jednat sám a rozhodně.
Přišel jsem do Théb teprv po té vraždě,
vím o ní málo, potřebuji vědět,
kdo zabil Láia, Labdakova syna.
Je někdo v Thébách, kdo by mně to řekl?
A proto vězte: každý, kdo zná vraha,
musí ho udat. Když tak učiní,
dostane odměnu. Bude-li ale mlčet
ze strachu o sebe, či chce krýt přítele,
vyhlásím nad ním neúprosnou kletbu.
S takovým člověkem, a jedno, kdo to bude,
nesmí se nikdo v Thébách, kterým vládnu já,
společně modlit, obětovat bohům,
v posvátné vodě očistit si ruce.